

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS IR JUNGtinės DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR
ŠIAURės AIRIJOS KARALYSTės SUSITARIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBės IR DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURės AIRIJOS JUNGtinės
KARALYSTės VYRIAUSYBės SUTARTIES DĖL KAPITALO INVESTICIJŲ
SKATINIMO IR JŲ APSAUGOS NUTRAUKIMO RATIFIKAVIMO
PROJEKTO**

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Lietuvos Respublikos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės susitarimo dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Jungtinės Karalystės Vyriausybės sutarties dėl kapitalo investicijų skatinimo ir jų apsaugos nutraukimo ratifikavimo (toliau – Ratifikavimo įstatymas) projekto tikslas – ratifikuoti Lietuvos Respublikos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės susitarimą dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Jungtinės Karalystės Vyriausybės sutarties dėl kapitalo investicijų skatinimo ir jų apsaugos, pasirašytos 1993 m. gegužės 17 d. Vilniuje, nutraukimo, sudarytą apsikeitus 2021 m. gegužės 18 d. Jungtinės Karalystės ambasados Vilniuje nota Nr. 09 ir 2021 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nota Nr. 5-247/2021 (toliau – Susitarimas).

Susitarimas įsigalioja praėjus 30 dienų nuo vėlesnio pranešimo, kuriuo kiekviena Šalis praneša kitai Šaliai apie jos teisės aktuose nustatytų teisinių procedūrų, būtinų Susitarimui įsigaliojui, užbaigimą, gavimo datos.

Teikiamo Ratifikavimo įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas procedūras, būtiną Susitarimui įsigaliojui Lietuvoje, nes Susitarimas, pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktą, yra ratifikuotina tarptautinė sutartis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Ratifikavimo įstatymo projektą parengė Užsienio reikalų ministerijos Teisės ir tarptautinių sutarčių departamento (direktorius Artūras Žurauskas, tel. 8 706 52533, el. p. arturas.zurauskas@urm.lt) Tarptautinių sutarčių skyriaus (vedėja Ingrida Bačiulienė, tel. 8 706 52910, el. p. ingrida.baciuliene@urm.lt) antrasis sekretorius Mindaugas Stankevičius, tel. 8 706 52217, el. p. mindaugas.stankevicius@urm.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Iki šiol Lietuvos ir Jungtinės Karalystės investicijų skatinimo ir apsaugos santykius reguliavo Lietuvos su Jungtine Karalyste sudaryta dvišalė kapitalo investicijų skatinimo ir jų apsaugos sutartis, kuri, įskaitant ir joje įtvirtintas laikinojo galiojimo sąlygas (*Sunset Clauses*), įsigaliojus šiam Susitarimui bus nutraukiama.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Susitarimo tikslas – atsižvelgti į 2018 m. kovo 6 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo *Achmea* byloje (C-284/16) priimto sprendimo teisinės pasekmės visoms Europos Sąjungos valstybių narių sudarytoms dvišalėms investicijų sutartims. Minėtoje byloje Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nustatė, kad investuotojų ir valstybių arbitražinės išlygos Europos Sąjungos valstybių narių dvišalėse investicijų sutartyse nėra suderinamos su ES sutartimis ir dėl to negali

būti taikomos po dienos, kurią abi investicijų sutarčių susitariančiosios šalys tapo Europos Sąjungos valstybėmis.

Visos Europos Sąjungos valstybės narės (tarp kurių tuo metu buvo ir Jungtinė Karalystė), 2019 m. sausio 15–16 d. Briuselyje pasirašydamos Valstybių narių vyriausybių atstovų deklaracijas dėl Teisingumo Teismo sprendimo byloje *Achmea* teisinių pasekmių ir investicijų apsaugos Europos Sąjungoje, įsipareigojo nutraukti visas tarp jų sudarytas dvišales investicijų sutartis daugiašalės sutarties pagrindu arba dvišaliu sutarimu, kai bendrai pripažįstama, kad tai būtų tikslingiau.

2020 m. gegužės 5 d. 23 Europos Sąjungos valstybės, įskaitant Lietuvą, pasirašė susitarimą dėl Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavyje sudarytų dvišalių investicijų sutarčių nutraukimo. Jungtinė Karalystė, atsižvelgdama į savo išstojimą iš Europos Sąjungos, šio susitarimo nepasirašė. 2020 m. gegužės 13 d. Europos Komisija išsiuntė formalų pranešimą Jungtinei Karalystei dėl jos dvišalių investicijų skatinimo ir apsaugos sutarčių su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis nenutraukimo, tuo pradėdama šio padaryto pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Savo ruožtu Lietuva ir kitos 10 Europos Sąjungos valstybių narių, kurios turi tokias sutartis su Jungtine Karalyste, gavo Europos Komisijos laiškus, kuriais raginama imtis atitinkamų veiksmų ir sutartis nutraukti. Europos Komisijos požiūriu, dvišalės investicijų skatinimo ir apsaugos sutartys su Jungtine Karalyste prieštarauja Europos Sąjungos teisei, yra negaliojančios nuo Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą ir dėl to turi būti formaliai nutrauktos, dėl to ragina pirmiausia siekti susitarti su Jungtine Karalyste dėl dvišalio sutarties nutraukimo, o nepavykus svarstyti vienašalio nutraukimo galimybę.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Lietuva su Jungtine Karalyste sudarė teikiamą ratifikuoti Susitarimą, kuriam įsigaliojus Lietuvos Respublikos dvišalė kapitalo investicijų skatinimo ir jų apsaugos sutartis su Jungtine Karalyste bus nutraukta.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Ratifikavus Susitarimą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Numatoma, kad Ratifikavimo įstatymas tiesioginio poveikio kriminogeninei situacijai ir korupcijai nedarys.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Ratifikavimo įstatymo įgyvendinimas nepadarys neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai, nes šalių investuotojai savo teises gali įgyvendinti nacionaliniuose teismuose pagal nacionalines procedūras, skirtas toms teisėms veiksmingai apsaugoti.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Ratifikavimo įstatymą, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Ratifikavimo įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Ratifikavimo įstatymo projekte nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Ratifikavimo įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Siekiant įgyvendinti Susitarimo nuostatas Lietuvos Respublikoje, priimti naujų, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Ratifikavimo įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Ratifikavimo įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymo projekte vartojami žodžiai pagal Europos žodyną „Eurovoc“: Europos Sąjunga, valstybės narės, Lietuvos Respublika, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, investicijų sutartys, investicijų apsauga, ratifikavimas.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
